III. ULUSLARARARASI TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ SEMPOZYUMU

"DİL ÖĞRETİMİ VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM"

(Bildiri Tam Metin Kitabı)

Editör

Doç. Dr. Emrah Boylu

İstanbul, 2023

İstanbul Aydın Üniversitesi Yayınları

3. ULUSLARARASI TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ SEMPOZYUMU BİLDİRİLERİ KİTABI

Yayın Kurul Başkanı: Doç. Dr. Mustafa AYDIN

Editör: Doç. Dr. Emrah BOYLU

Kapak ve Sayfa Tasarım: İstanbul Aydın Üniversitesi Görsel Tasarım Birimi

Basım Yılı: 2023

Baskı No: I

Basım Yeri: C&B Basımevi

Litros Yolu 2.Matbaacılar Sitesi A Blok Zemin Kat No: ZA 1 34020

Tel: 0212 612 65 22

E-ISBN: 978-625-7783-61-3

Copyright © İstanbul Aydın Üniversitesi

Bu yapıtın tüm hakları saklıdır. Yazılar ve görsel malzeme izin almadan tümüyle veya kısmen yayımlanamaz.

Bu kitabın tüm hakları İstanbul Aydın Üniversitesi'ne aittir.

ÖN SÖZ

20-22 Mayıs 2022 tarihlerinde İstanbul Aydın Üniversitesi ev sahipliğinde düzenlenen III. Uluslararası Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Sempozyumu "Dil Öğretimi ve Dijital Dönüşüm" ulusal ve uluslararası üniversitelerde görev yapan akademisyenlerin ve alan araştırmacılarının katılımıyla gerçekleşmiştir. Hibrit sistem ile düzenlenen sempozyumda "dil becerileri ve dil bilgisi öğretimi, çeşitli medya araçlarının dil öğretiminde kullanımı, uzaktan eğitim, kültür ve dil ilişkisi, dil becerilerinde ölçme ve değerlendirme süreçleri, materyal tasarımı, derlem çalışmaları, çocuklara dil öğretimi, yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretimi, akademik Türkçe öğretimi," odağında bildiriler sunulmuştur. Zengin içeriğe sahip bildiriler benzer temalarda buluşturularak alan uzmanları ve ilgililerin daha fazla fikir alışverişinde bulunabilmeleri sağlamıştır. Bu bildirilerin siz değerli okuyucularımızın hizmetine sunmak için hazırlanan bu kitapta 28 bildiri tam metni bulunmaktadır. Bu kapsamda bu sempozyumun gerçekleştirilmesinde desteklerinden ötürü İstanbul Aydın Üniversitesi yönetimine, sempozyum düzenleme ve bilim kurullarına, çalışmaları ile bilimsel katkı sunan yazarlarımıza teşekkür ederiz.

Kitabın Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanına faydalı olması dileği ile…

Doç. Dr. Emrah Boylu

Sempozyum Düzenleme Kurulu Adına

SEMPOZYUM ONUR KURULU

Doç. Dr. Mustafa AYDIN

(İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevellî Heyet Başkanı)

Prof. Dr. Yadigâr İZMİRLİ

(İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörü)

Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN

(Türk Dil Kurumu Başkanı)

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU

Doç. Dr. Emrah BOYLU (Başkan)

Öğr. Gör. Tansu UĞUR

Öğr. Gör. Fatih ARSLANBAŞ

Öğr. Gör. Ezgi İNAL

SEMPOZYUM SEKRETARYASI

Öğr. Gör.	Ali DURMUŞCAN
Öğr. Gör.	Banu KOLCUOĞLU
Öğr. Gör.	Belemir TÜN
Öğr. Gör.	Burcu ERDEM
Öğr. Gör.	Cansu Aksu RAFFARD
Öğr. Gör.	Cansu BAYRAKTAROĞLU
Öğr. Gör.	Cihad DEMİR
Öğr. Gör.	Dilek KESKİNCİ
Öğr. Gör.	Eda Çakar POLAT
Öğr. Gör.	Ezgi SÖNMEZ
Öğr. Gör.	Fatmanur KONAK
Öğr. Gör.	Gülcan KALDIRIM
Öğr. Gör.	Gülşah ARICI
Öğr. Gör.	Hasan Seyda ATAİZİ
Öğr. Gör.	İbrahim KAPLANKIRAN
Öğr. Gör.	İlayda ENGİN
Öğr. Gör.	Kardelen ŞENDOĞDU
Öğr. Gör.	Kübra BAŞKAYA
Öğr. Gör.	Merve ŞAHİN
Öğr. Gör.	Özge TAN
Öğr. Gör.	Özge YILMAZ
Öğr. Gör.	Selin ODACI
Öğr. Gör.	Sema ÇİÇEK
Öğr. Gör.	Şeyma GÖZÜOĞLU
Öğr. Gör.	Ufuk Sezer KAYNAK

SEMPOZYUM BİLİM KURULU

Prof. Dr. Ahmet Akkaya (Adıyaman Üniversitesi)

Prof. Dr. Ali Fuat Arıcı (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Prof. Dr. Ali Göçer (Erciyes Üniversitesi)

Prof. Dr. Ali Yakıcı (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Aliye Uslu Üstten (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Alparslan Okur (Sakarya Üniversitesi)

Prof. Dr. Asuman Akay Ahmed (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Bayram Baş (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Prof. Dr. Bilginer Onan (Mustafa Kemal Üniversitesi)

Prof. Dr. Bülent Özkan (Mersin Üniversitesi)

Prof. Dr. Celal Demir (Afyon Kocatepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Cengiz Alyılmaz (Uludağ Üniversitesi)

Prof. Dr. Derya Yaylı (Pamukkale Üniversitesi)

Prof. Dr. Dinçay Köksal (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Prof. Dr. Eva Csaki (Budapeşte Pazmany Peter Üniversitesi)

Prof. Dr. Fahri Temizyürek (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Fatma Açık (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Fatma Bölükbaş Kaya (İstanbul-Cerrahpaşa Üniversitesi)

Prof. Dr. Fulya Topçuoğlu Ünal (Dumlupınar Üniversitesi)

Prof. Dr. Gıyasettin Aytaş (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Grażyna Zając (Jagiellon Üniversitesi)

Prof. Dr. Hakan Ülper (Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi)

Prof. Dr. Halit Karatay (Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi)

Prof. Dr. Hasan Bağcı (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi)

Prof. Dr. Hülya Pilancı (Anadolu Üniversitesi)

Prof. Dr. İbrahim Gültekin (Kırıkkale Üniversitesi)

Prof. Dr. İhsan Kalenderoğlu (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. İlhan Erdem (İnönü Üniversitesi)

Prof. Dr. Kemalettin Deniz (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Latif Beyreli (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Mahir Kalfa (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet Ali Akıncı (Rouen Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet Kara (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Muammer Nurlu (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Muhammed Eyyüp Sallabaş (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Prof. Dr. Muhammet Yelten (İstanbul AREL Üniversitesi)

Prof. Dr. Muhsine Börekçi (Erzurum Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. Murat Özbay (Kırıkkale Üniversitesi)

Prof. Dr. Mustafa Cemiloğlu (Uludağ Üniversitesi)

Prof. Dr. Mustafa Durmuş (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Mustafa Kurt (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Mustafa Yıldız (Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Prof. Dr. Necati Demir (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Nermin Yazıcı (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Nezir Temur (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Nurettin Demir (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Özay Karadağ (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Sedat Maden (Bayburt Üniversitesi)

Prof. Dr. Selahattin Dilidüzgün (İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Serdar Yavuz (Fırat Üniversitesi)

Prof. Dr. Shen Zhixing Zisu (Zhejiang Uluslararası Çalışmalar Üniversitesi)

Prof. Dr. Suat Ungan (Karadeniz Teknik Üniversitesi)

Prof. Dr. Şükran Dilidüzgün (İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Tazegül Demir Atalay (Kafkas Üniversitesi)

Prof. Dr. Yavuz Kartallıoğlu (Yunus Emre Enstitüsü)

Prof. Dr. Yusuf Avcı (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Prof. Dr. Yusuf Doğan (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Abdullah Şahin (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Doç. Dr. Ahmet Benzer (Marmara Üniversitesi)

Doç. Dr. Ahmet Başkan (Hitit Üniversitesi)

Doç. Dr. Ahmet Koçak (Medeniyet Üniversitesi)

Doç. Dr. Ali Türkel (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Doç. Dr. Arif Çerçi (Gaziantep Üniversitesi)

Doç. Dr. Arzu Çevik (Bartın Üniversitesi)

Doç. Dr. Başak Uysal (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Behice Varışoğlu (Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi)

Doç. Dr. Bekir İnce (Medeniyet Üniversitesi)

Doç. Dr. Bekir Kayabaşı (Adıyaman Üniversitesi)

Doç. Dr. Bilge Ayrancı (Aydın Adnan Menderes Üniversitesi)

Doç. Dr. Burcu Şentürk (Bartın Üniversitesi)

Doç. Dr. Celal Varışoğlu (Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi)

Doç. Dr. Celile Eren Ökten (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Doç. Dr. Demet Kardaş (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Deniz Melanlıoğlu (Kırıkkale Üniversitesi)

Doç. Dr. Derya Yıldız (Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Doç. Dr. Dilek Ceran (Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Doç. Dr. Efecan Karagöl (Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi)

Doç. Dr. Elif Aktaş (Alanya Keykubat Üniversitesi)

Doç. Dr. Emine Akyüz (Ankara Üniversitesi)

Doç. Dr. Erol Ogur (Uludağ Üniversitesi)

Doç. Dr. Esin Yağmur Şahin (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Doç. Dr. Esra Karakuş Tayşi (Dumlupınar Üniversitesi)

Doç. Dr. Esra Nur Tiryaki (Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)

Doç. Dr. Ferhat Ensar (Bursa Uludağ Üniversitesi)

Doç. Dr. Feyza Altınkamış (Belçika Gent Üniversitesi)

Doç. Dr. Filiz Mete (Hacettepe Üniversitesi)

Doç. Dr. Funda Uzdu Yıldız (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Doç. Dr. Gökçen Göçen (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Doç. Dr. Gülden Tüm (Çukurova Üniversitesi)

Doç. Dr. Halil Erdem Çocuk (Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi)

Doç. Dr. Hatice Altunkaya (Adnan Menderes Üniversitesi)

Doç. Dr. Hatice Fırat (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)

Doç. Dr. Hulusi Geçgel (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Doç. Dr. Kadir Kaan Büyükikiz (Gaziantep Üniversitesi)

Doç. Dr. Kübra Şengül (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Doç. Dr. Marzanna Pomorska (Jagiellon Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Ali Bahar (Erciyes Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Kurudayıoğlu (Hacettepe Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Yalçın Yılmaz (İstanbul Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Emre Çelik (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehtap Özden (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Doç. Dr. Mesut Gün (Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi)

Doç. Dr. Mete Yusuf Ustabulut (Bayburt Üniversitesi)

Doç. Dr. Muhammet Sani Adıgüzel (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Doç. Dr. Murat Ateş (Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Doç. Dr. Murat Şengül (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Doç. Dr. Mustafa Altun (Sakarya Üniversitesi)

Doç. Dr. Neslihan Karakuş (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Doç. Dr. Nevin Akkaya (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Doç. Dr. Nurşat Biçer (Amasya Üniversitesi)

Doç. Dr. Ömer Tuğrul Kara (Çukurova Üniversitesi)

Doç. Dr. Özlem Ozan (Yaşar Üniversitesi)

Doç. Dr. Remzi Can (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

Doç. Dr. Salih Uçak (Milli Eğitim Bakanlığı)

Doç. Dr. Salim Pilav (Kırıkkale Üniversitesi)

Doç. Dr. Sedat Erol (Adıyaman Üniversitesi)

Doç. Dr. Selim Emiroğlu (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Doç. Dr. Selma Gülsevin (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Doç. Dr. Serdar Bulut (Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi)

Doç. Dr. Serdar Derman (Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Doç. Dr. Serpil Özkan Özdemir (Bartın Üniversitesi)

Doç. Dr. Sezgin Demir (Fırat Üniversitesi)

Doç. Dr. Şükrü Baştürk (Uludağ Üniversitesi)

Doç. Dr. Talat Aytan (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Doç. Dr. Tuncer Can (İstanbul-Cerrahpaşa)

Doç. Dr. Umut Başar (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)

Doç. Dr. Ülker Şen (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Yasin Özarslan (Yaşar Üniversitesi)

Doç. Dr. Yusuf Uyar (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Zeki Gürel (Gazi Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Ahmet Saçkesen (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Ali Taştekin (İstanbul AREL Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Aslı Fişekçioğlu (Marmara Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Banu Özdemir (Dumlupınar Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Betül Bülbül Oğuz (Manisa Celal Bayar Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Burak Tüfekçioğlu (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Fatih Kana (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Gözde Demirel (İstanbul Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Gülşah Durmuş (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Gürkan Moralı (Erciyes Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Hasan Mesut Meral (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Hayrettin Parlakyıldız (Kıbrıs İlim Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Kürşat Kara (Bayburt Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Murat Lüleci (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Necmettin Özmen (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Nuray Kayadibi (Kırıkkale Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Osman Özdemir (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Özlem Bayrak Cömert (Gazi Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Serpil Ersöz (Manisa Celal Bayar Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Taşkın Soysal (Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Yakup Alan (Kilis 7 Aralık Üniversitesi)

Dr. Cansu Aksu Raffard (Yaşar Üniversitesi)

Dr. Cihat Burak Korkmaz (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Dr. Duygu Ak Başoğul (İstanbul-Cerrahpaşa Üniversitesi)

Dr. Erol Barın (Emekli Öğretim Üyesi)

Dr. Haluk Güngör (Gazi Üniversitesi)

Dr. Kerim Sarıgül (Gazi Üniversitesi)

Dr. Kürşat Yorgancı (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Dr. Latif İltar (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Dr. Mustafa Özgün Harmankaya (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Dr. Önder Çangal (Gaziantep Üniversitesi)

Dr. Selman Arslanbaş (Kıbrıs İlim Üniversitesi)

Dr. Sercan Halat (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)

Dr. Tarık Demir (Gazi Üniversitesi)

Dr. Vedat Halitoğlu (Alanya Keykubat Üniversitesi)

Dr. Yusuf Mete Elkıran (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

İçindekiler

Meltem Merve Konu **14**

Web 2.0 Araçlarıyla Sözcük Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme

Cüneyt Şimşek&Funda Örge Yaşar **31**

Sadeleştirilmiş Metinlerin Analizi: Fakir Baykurt- Barış Çöreği Örneği

Murat Elmalı&Meral Yıldırım **46**

Yabanci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde A1 ve A2 Düzeyleri Için Görev Temelli Sözcük Öğretim Etkinlikleri

Rabia Gizem Tuncay&Funda Uzdu Yıldız **60**

Flipgrid Uygulamasının Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanımı

Furkan Sallabaş&Hasan Mesud Meral **71**

Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi

Günel Şerifova **80**

Türkiye ve Azerbaycan Türkçesinin Yabanci Uyruklu Öğrencilere İkinci Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ortak Etkili Yöntemler

Haluk Güngör&F. Selin Karali **90**

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Anlatılarının SALT Analizi ile İncelenmesi

İlknur Bayrak İşcanoğlu **100**

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Türk Dünyası ile Ortak Söz Varlığının Türk Dünyasından Gelen Öğrencilerin Türkçe Öğrenim Süreçlerine Etkisi

İsa Gündoğdu **111**

Türkçenin Yabanci Dil Olarak Öğretiminde Harmanlanmış Öğrenme Yaklaşımına Göre Ders Kitabı Tasarımı: Oxford New Headway Örneği

Niymet Bahşi&Ayşe Ateş **127**

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilere Yönelik Konuşma Snavı Kaygısı Ölçeği Geliştirme

Salahattin Öztürk&Melisa Ecrin Bolatkol **139**

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Z kitap incelemesi: Yeni İstanbul A1 (Temel Düzey) Örneği

Sibel Barçın **160**

Türkiye Türkçesi Öğrenen A1 Seviyesinde Kırgız Öğrencilerin Soru Sormaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Tülay Mermer **170**

Suriyeli Öğrencilere Yönelik Eğitim Alanında Yazılmış Tezlerin Araştırma Eğilimleri

Aylin Güneri&Fulya Topçuoğlu Ünal **195**

Yabancı Öğrencilere Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar (Ankara Örneği)

Huzeyfe Bilge&Şükrü Baştürk 215

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen C2 Seviyesindeki Öğrencilerin Akıcı Konuşma Becerilerinin İncelenmesi

Prof. Dr. Hülya Pilanci, Olcay Saltık&Sevgi Çalışır Zenci 229

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Küresel Deneyimler

Aleksandra Zheveleva, Natalia Sokolova&Aleksandra Yagafarova 237

Sınıfa Alternatif Olarak Çevrimiçi Dil Kursları: Sorunlar ve Beklentiler

Gülcan Korkmaz 244

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dijital Okur Yazarlık, Dijital Bulut Sistemleri, Dijital Sağlik Uygulamaları

Erdem Hamaratlı, Alican Özkan&Şükrü Baştürk 257

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Öğretim Setleri: Uludağ Türkçe Öğretim Seti (A1-A2) Örneği

Tarık Demir 275

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Alanındaki Lisansüstü Çalışmalarda Kamu Diplomasisi

Şirin Kübra Yağmur&Şeyma Yıldız&Şahin Çorbacıoğlu 285

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde A2 ve B1 Düzeylerinde Yazma Becerisinin Yönergeli Yazma Yöntemiyle Geliştirilmesi

Fikriye Gündüz 307

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dijital İş Birlikli Öğrenme Örneği: Baamboozle ve Jeopardylabs Uygulamaları

Yasmin Terzioğlu 335

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Mizahın İşlevleri

Muhammed Aslan 347

Öğretim Elemanlarına Göre Türkçenin Yabancı Dil Olarak Çevrimiçi Öğretiminde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Duygu Ak Başoğlu&Cansu Aksu Raffard 363

Yabancı Dil Olarak Türkçe Konuşma Öğretimine Yönelik Web Tabanlı İstek Söz Edimi Görevleri

Bora Bayram&Feyza Senem Köylü 385

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen B1 Seviyesindeki Öğrencilerin Dil Öğrenme Sürecinde Karşılaştığı Sorunlara Yönelik Bir Değerlendirme

Gökçe Demiryürek&Sinem Gönen Kayacan 402

Yabancılara Türkçe Öğretimi Kitaplarında Millî Kültür Unsurlarının Varlığı

Yunus Emre Çekici 413

Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretmek: Öğretmenlerin Metaforik Algıları

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Öğretim Setleri: Uludağ Türkçe Öğretim Seti (A1-A2) Örneği

Öğretim Görevlisi Erdem HAMARATLI
Bursa Uludağ Üniversitesi
erdemhamaratli@uludag.edu.tr

Öğretim Görevlisi Alican ÖZKAN
Bursa Uludağ Üniversitesi,
alicanozkan@uludag.edu.tr

Doç. Dr. Şükrü BAŞTÜRK
Bursa Uludağ Üniversitesi
basturk@uludag.edu.tr

Özet

Çağımızda teknolojik gelişmelere bağlı olarak eğitim-öğretimde ve özellikle yabancı dil öğretiminde teknoloji kullanımı ve bireysel öğrenme ön plana çıkmasına rağmen ders kitapları hâlâ önemini yitirmemiştir. Yabancı dil öğretiminde ders kitaplarının önemini korumasının nedeni, kolay ulaşılabilir olması ve hedeflenen kazanımlara -okuma, dinleme, konuşma yazma- uygun materyalleri içermesinden dolayıdır. Ancak bu materyallerin ortaya çıkan yenilikler ve teknolojik gelişmeler ışığında sürekli güncellenmesi, gerekiyorsa yenilerinin hazırlanması gerekmektedir. Bu bağlamda, dil öğretim merkezlerinin, çağın gereksinimlerine uygun olarak özgün ve güncel öğrenim materyalleriyle dil öğretimi çalışmalarını desteklemesi gerekmektedir.

Günümüzde, Yunus Emre Enstitüsü ve çeşitli üniversiteler tarafından hazırlanan öğretim setleri -*Yedi İklim, İstanbul, Yeni Hitit*- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yaygın olarak kullanılmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanına katkı sağlamak amacıyla Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (ULUTÖMER) öğretim elemanları tarafından ***Uludağ Türkçe Öğretim Seti (A1-A2)*** hazırlanmış, pilot uygulamalar neticesinde uygulamaya uygun hâle getirilmiştir. Bu şekilde Türkçe öğretimi alanına yeni bir kaynak kazandırılmıştır. Nitel araştırma modeli ile desenlenen bu bildiride -ULUTÖMER'de ders kitabı olarak kullanılmaya başlanan- *Uludağ Türkçe Öğretim Seti (A1-A2)* Ders Kitaplarında yer alan ünitelerin, temaların, konuların ve dil bilgisi kurallarının hangi sırada verildiği ve temel izlence yaklaşımı açıklanacak ve setin hazırlık aşamasında yapılan çalışmalar, yaşanılan sorunlar aktarılacaktır. Doküman inceleme yöntemine dayanan çalışma ile *Uludağ Türkçe Öğretim Seti (A1-A2)* ders ve çalışma kitaplarının genel görünümü ve dil bilgisi öğretimi yaklaşımı ortaya konmak ve hazırlık sürecinin aktarılması yoluyla da ders kitabı hazırlamak isteyenlere örneklik teşkil etmek amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Ders kitabı, Türkçe öğretimi, öğretim seti, yabancı dil

Teaching Sets Used in Turkish Teaching as Foreign Language: Example of Uludağ Turkish Teaching Set (A1-A2)

Abstract

Despite the use of technology and individual learning in education, especially in foreign language teaching, depending on technological developments in our age, textbooks still have not lost their importance. The reason why textbooks maintain their importance in foreign language teaching is that they are easily accessible and contain materials suitable for the targeted acquisitions -reading, listening, speaking and writing. However, these materials should be constantly updated in the light of emerging innovations and technological developments, and new ones should be prepared if necessary. In this context, language teaching centers should support language teaching studies with original and up-to-date learning materials in accordance with the needs of the age.

Today, teaching sets prepared by Yunus Emre Institute and various universities -Yedi Climate, Istanbul, Yeni Hitit- are widely used in teaching Turkish as a foreign language. In order to contribute to the field of teaching Turkish as a foreign language, the Uludağ Turkish Teaching Set (A1-A2) was prepared by the instructors of Bursa Uludağ University, Turkish Teaching Application and Research Center (ULUTÖMER), and it was made suitable for application as a result of pilot applications. In this way, a new resource has been gained in the field of Turkish teaching. In this paper, which is designed with a qualitative research model, the order in which the units, themes, subjects and grammar rules in the Uludağ Turkish Teaching Set (A1-A2) coursebooks and workbooks -the textbooks of which have been used in ULUTÖMER- will be explained and the basic syllabus approach will be explained. The studies carried out during the preparation phase and the problems experienced will be conveyed. With the study based on the document review method, it is aimed to present the general view and grammar teaching approach of the Uludağ Turkish Teaching Set (A1-A2) course and workbooks and to set an example for those who want to prepare a textbook by transferring the preparation process.

Keywords: Textbook, Turkish teaching, teaching set, foreign language

Giriş

Ders Kitaplarının Yabancı Dil Eğitimindeki Önemi

Dil öğretimi planlanmış bir süreçtir. Belli bir izlence dâhilinde bireylerin hedef dilin en temel yapısından başlayarak o dilde iletişim kurabilmesi, okuyup yazabilmesi, özgün metinleri tanıyıp çözümleyebilmesi beklenir. Söz konusu bu planlama bir müfredat oluşturma şeklinde yürüyebilir. Bununla beraber ders kitaplarının hazırlanması da bu planlamanın önemli bir ayağını oluşturmaktadır. Geçmişten bu yana dil öğretimi temelinde ders kitapları önemli bir yer teşkil etmektedir. Öğrencilerin temel dil becerilerinin ders kitapları vasıtasıyla yapılan çeşitli etkinlikler ile geliştirilmesi, ders kitaplarının hem öğretici hem de öğrenciler açısından vazgeçilmez bir rehber niteliğinde olduğunun göstergesidir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de ders kitapları Türkçeyi öğretmek adına bir izlence ve müfredat görevi görmektedir denebilir. Maarif Vakfı (2019) tarafından Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı hazırlanmış ve alanyazına önemli bir katkı sunulmuştur. Ancak daha farklı bir takvim ile dil öğretimi yapılan kurumlarda programın uygulanabilirliği konusunda henüz fikir birliğine varılamamıştır. Bu bağlamda, kullanılan ders kitapları Türkçe öğretiminin planlanması, öğretim yaklaşımının belirlenmesi, kurs sürelerinin tayin edilebilmesi, dil bilgisi öğretim yaklaşımı ve yapıların öğretim sıralamasının tercihi gibi konularda belirleyici olmaktadır. Bazı ders kitapları dil öğretiminde sezgisel yaklaşımı benimserken, bazıları daha somut ve biçimsel öğretimi de ön plana almış olabilmektedir. Özet olarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde tercih ettiğiniz kitap birçok unsuru da belirlemektedir.

Geçmiş yıllara nazaran günümüzde, pandeminin de etkisiyle, teknolojik unsurların kullanımının yaygınlaşması, bireyselleştirilmiş eğitimi artırmış olsa da öğrenciler için gelenekselleşmiş bir yöntem olarak ders kitabını takip etme isteği hâlâ güncelliğini korumaktadır. Bu anlamda ders kitapları öğrenciler açısından bir rehber konumundadır ve çok önemli bir kaynaktır. Bu sebeple, kitaplar öğrenci gereksinimleri de göz önünde bulundurularak hazırlanmalı, gerek görüldükçe güncellenmelidir.

Öğreticiler tarafından bakıldığında ise ders kitapları öğreticinin ders içi talimat ve öğretilerinin tamamlayıcısı konumundadır. Ayrıca tecrübesiz öğreticiler için bir öğretmen eğitici rolüne sahiptir (Richards, 2001, s. 1).

Ders Kitaplarının Taşıması Gereken Özellikler

Geliştirilen modern ders araç-gereçlerine rağmen ders kitapları öğrenci ve öğretmenlerin temel başvuru kaynağıdır (Kolaç, 2003, s. 137). Bu sebeple ders kitaplarının taşıması elzem özellikleri mevcuttur. Özellikle dil öğretiminde kullanılan ders kitaplarında birincil olarak etkin bir öğretim yaklaşımı bulunmalıdır. Bu yaklaşım kitabın tamamında bir bütünlük içinde olmalıdır. Kitabın temaları ve işleviyle örtüşmelidir. Hedef dili bütün boyutlarıyla seviye seviye ilerleyerek iyi temsil etmelidir. Ders kitabının içeriği; programın ögeleriyle paralel, öğrenme ilkelerine göre; somuttan soyuta, basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene doğru, ilişkili olduğu alan ve konularla bağlantılı olarak düzenlenmelidir (Kılıç, Seven, 2011, s. 87). Ayrıca öğrenmeyi de kolaylaştırmalıdır.

Bunlarla beraber Eagret'in "Program geliştirme modeli"ne göre bakıldığında ders kitapları güncel, detaysız, objektif, ezbere dayalı değil, bireyi düşündürmeye yöneltici, sosyo-kültürel

problemleri saptama, problem çözme, yaratıcılığı ve keşfetmeyi geliştirici eleştirici düşünmeyi geliştirici, dil ve anlatım açısından güncelleştirilmesine olanak vererek, kitaplardaki metinler öğrenme ilkelerine uygun, hazırlanmalıdır. Konular günlük hayatla bağlantılı olarak bilimsel, doğal, sosyal, estetik, ekonomik ve sosyo-kültürel boyutlar içerisinde ele alınmalıdır. Sınıf veya dönem seviyelerine göre öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak ve onlara günlük hayatlarında uygulama imkânları sağlayacak konular veya üniteler şeklinde işlenmelidir (Tertemiz vd. 2011, s. 46).

Tüm bu özelliklerin yanında Uludağ Türkçe Öğretim Setinin yazılmasında etkili olan ve dikkat edilmesi gereken bir başka özellik ise dil öğretimi yapacak kurumun dil öğretim yaklaşımı ile kitapların benimsediği izlencenin örtüşmesidir (Akbulut ve Yaylı, 2015, s. 46).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sahasında yayımlanan Uludağ Türkçe Öğretim Seti (Temel seviye A1-A2) ders ve çalışma kitaplarının akademi camiasına tanıtılması, bunun yanı sıra kitabın hazırlanmasında dikkate alınan temel dayanakların, yaklaşımının ve dil bilgisi öğretim yönteminin açıklanması hedeflenmiştir. Ayrıca hazırlık sürecini aşama aşama aktararak ders kitabı hazırlayacaklara örneklik teşkil edecek tavsiyelerde bulunmak amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi

Araştırma yeni yayımlanan bir öğretim setinin temel dayanaklarının, yaklaşımının ve dil bilgisi öğretim yönteminin genel çerçevesini içermesi yönünden önem taşımaktadır. Doğrudan editörler tarafından hazırlanan bu çalışma kitabın hazırlık sürecinde yaşanan güçlükleri somut gözlemler yoluyla aktarması açısından da önem taşımaktadır.

Yöntem

Çalışmanın Yöntemi

Araştırmamız nitel araştırma modeline göre düzenlenmiştir. Ders kitabı içeriğinin ve hazırlanma sürecinin incelendiği bu çalışmada doküman analizi yöntemi esas alınmıştır. Araştırma kapsamında incelenen konuya dair yazılı belgelerin analiz edilmesiyle veri sağlanmasına doküman incelemesi denilmektedir. Nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan yöntemlerden birisi de doküman inceleme yöntemidir. Nitel araştırmada verilerin geçerliliği ve ulaşılan sonuçların doğruluğu önemli olduğu için araştırmacı konusuna ve hedef kitlenin özelliğine göre birden çok araştırma metodundan yararlanabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Veri Toplama Araçları

Uludağ Türkçe Öğretim Seti (Temel Seviye A1-A2) ders kitaplarının tanıtıldığı ve içeriklerinin incelendiği bu çalışmada veriler Uludağ Türkçe A1-A2 ders kitaplarından elde edilmiştir.

Veri Analizi

Uludağ Türkçe Öğretim Seti (Temel Seviye A1-A2) ders kitaplarının tanıtıldığı ve içeriklerinin incelendiği bu çalışmada veriler Uludağ Türkçe A1-A2 ders kitapları içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. İçerik analizi, toplanan verilerin derinlemesine analiz edilmesini gerektirir ve önceden var olmayan yeni temaların, kategorilerin ve boyutların ortaya çıkmasına olanak tanır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu amaçla içerik analizinde birbirine benzeyen veriler, belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilir ve okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlanır (Yıldırım & Şimşek, 2011: 227).

Bulgular

Neden İhtiyaç Duyuldu?

Bilindiği gibi Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sahasında kullanılan yaygın ders kitaplarına Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe, Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe, Gazi Yabancılar İçin Türkçe, Yedi İklim Türkçe öğretim setleri örnek verilebilir. Yaygın olarak kullanılan bu setlerin yanı sıra üniversitelerce ve farklı kurumlarca hazırlanan kitaplar olduğu da bilinmektedir. Ancak yabancı dil öğretimi konusunda önde giden diller ile kıyaslandığında bu sayının oldukça yetersiz olduğu ifade edilebilir.

Er, Biçer ve Bozkırlı (2012, s. 61-61) yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili alanyazındaki 34 makaleyi inceleyerek elde ettikleri çalışmada "ders öğretim araç gereçleri bakımından yaşanan yetersizlikler"i konu edinen 14 makale incelendiğinde dört makalede alandaki ders materyallerinin azlığı"; "Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yararlanılabilecek kaynakların yetersizliği"ni konu edinen iki makale incelendiğinde bir makalede öğretim elemanlarının yabancı dil öğretimi ile ilgili yayın yapmaları konusunda özendirilmemesi ve bir makalede alanla ilgili yeterli sayıda çalışmanın bulunmaması konularından bahsedildiği" sonuçlarına ulaşmışlardır. Araştırmacılar sorunların çözümü açısından "Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yararlanılabilecek kaynakların yetersizliği konusunun çözümü ise bu alanda uzman kişilerce yapılacak yayınlardan geçmektedir. Bunun için akademisyenlerin yabancılara Türkçe öğretimi alanında araştırma ve yayın yapmaları özendirilmelidir." önerisinde bulunmaktadırlar (Er, Biçer ve Bozkırlı, 2012, s. 63).

İngilizce, Fransızca, Almanca gibi Batı dillerinin öğretimine bakıldığında materyal konusunda oldukça zengin kaynaklara sahip oldukları görülmektedir. Bu dilleri öğrenmek isteyen bireyler, kendi ihtiyaçları, beklentileri ve öğrenme yöntemleri doğrultusunda söz konusu kaynaklar içerisinden kendine uygun olanı tercih etme imkânı bulabilmektedirler. Bu durum, ayrıca, dil öğretim kurumlarının da zengin bir içerik havuzuna ulaşabilmesi anlamına da gelmektedir. Bu anlamda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sahasına bir nebze olsun katkıda bulunabilmek, kaynakların çeşitlenmesini sağlamak, farklı bakış açısı getirebilmek, özellikle Bursa ve çevresinde Türkçe öğrenen öğrencilere içinde bulundukları gerçek yaşam alanlarını içeren somut bir kaynak sunabilmek adına bu öğretim setinin yazılması hedeflenmiştir.

Diğer taraftan, dil öğretimi yapan öğreticilerin kendini geliştirebilmeleri, materyal üretme kabiliyetlerinin geliştirilmesi, bu vesile ile sahadaki çalışmalara farklı bir bakış açısıyla inceleme

olanağı kazandırılması ve sınıf ortamındaki kazanım ve uygulamalarının materyal hâline dönüştürülebilmesi de bu yayının ortaya çıkmasındaki farklı bir amaçtır.

Özet olarak; kitabın ortaya çıkmasında temel olarak aşağıdaki hususlar etkili olmuştur:

Kurumların ihtiyaçları

Öğrencilerin ihtiyaçları

Öğreticilerin ihtiyaçları

Alana katkı sunulma hedefi

Yazar Kadrosu

Uludağ Türkçe Öğretim Seti (A1-A2) Ders ve Çalışma Kitabı editör ve yazar kadrosu Türkçe Eğitimi ve Türk Dili'nin farklı disiplinlerinden, Bursa Uludağ Üniversitesi ve farklı kurumlarda yurt içinde ve yurt dışında fiilen Türkçeyi yabancı dil olarak öğretme saha tecrübesi olan, dil ve edebiyat alanında akademik çalışmalar yürüten akademisyen ve öğretim elemanlarından oluşmaktadır.

Yazar kadrosunun akademik alanları şu şekildedir: Yabancılara Türkçe Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Eski Türk Dili, Halk Edebiyatı, Yeni Türk Edebiyatı, Eski Türk Edebiyatı.

Yazar kadrosunun tamamına yakını Türkçe Eğitimi ve Türk Dili alanında akademik eğitim almakta olup 3 ile 10 yıl arasında Türkçe öğretimi tecrübesine sahiptir.

Bu yönüyle Uludağ Türkçe Öğretimi (A1-A2) Ders ve Çalışma Kitabı'nın hazırlanmasında akademik bilgi birikiminin yanı sıra saha tecrübesi olan öğretim elemanlarının görev aldığı, sahada edinilen bilgi birikimi ve karşılaşılan durumların kitaba yansıtılmasına gayret edildiği söylenebilir.

Temel Yaklaşımı Nedir?

Dil öğretiminde temel amaç iletişimi sağlamaktır. Bu sebeple dil öğrenen bireyin hedef dilde okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinin geliştirilmesi gerekir. Öğreticiler, sınıf ortamında bunları gerçekleştirmeye çalışırken ders kitabını temel alarak bir öğretim yaparlar. Uludağ Türkçe Öğretim Seti (A1-A2) de bu amaç doğrultusunda modern dil öğretim yaklaşımları ve ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanmıştır.

Avrupa Diller Ortak Çerçeve Metni (ADOÇM, 2020) incelendiğinde dil öğretiminde bazı kavramların yeni bir paradigmaya evrildiği görülmektedir. İletişim odaklı dil etkinlikleri ve stratejileri **alımlama, üretim, etkileşim** ve **aracılık** şeklinde kurgulanırken çoğul dillilik, çoğul kültürlülük, söz varlığı, dil bilgisel doğruluk, sözcük denetimi, ses bilimsel denetim, yazım denetimi gibi konularda bireylerin yetkin olması tavsiye edilmektedir.

Alımlama becerileri, sözlü kavrama, okuduğunu kavrama

Üretim becerileri, sözlü üretim, yazılı üretim

Etkileşim becerileri, sözlü etkileşim, yazılı etkileşim, çevrim içi etkileşim

Aracılık ise bir metne aracılık, kavramlara aracılık, iletişime aracılık şeklindedir.

Yukarıda belirtildiği üzere bireyin hedef dildeki sözlü ve yazılı içerikleri kavrayabilmesi, kendini sözlü ve yazılı olarak ifade edebilmesi, o dili konuşanlarla etkileşime girebilmesi, gerektiğinde çevrim içi ortamlarda yazışabilmesinin yanında bir metni farklı şekillerde açıklayabilmesi, etkileşimde işbirliği yapabilme ve iletişimi yönetme gibi yetkinlikler beklenir.

Uludağ Türkçe Öğretim Seti'nde de bu yaklaşım esas alınarak iletişimsel dil yaklaşımı benimsenmiştir. Görev temelli öğrenmeye bağlı olarak bireylerin sosyal görevleri *(kendini tanıtma, alışveriş yapma, adres sorma, günlük deneyimlerini aktarma, hobilerini ve ilgi alanlarını tarif edebilme, geçmiş deneyimleri ve gelecek planlarını ifade edebilme, temel ihtiyaçlarını söyleyebilme, vb.)* yerine getirebilmelerine dönük bir içerik kurgusu ile hazırlanmıştır. Bu bağlamda, tema ve içerikler gerçek yaşama uygun, somut ve işlevsel şekilde seçilmeye gayret edilmiştir.

Dil öğretiminde otantik içeriklerle karşılaşma ve dile maruz kalmanın önemli olması sebebiyle temel seviyeden başlayarak öğrencilerin gerçek içeriklere yönlendirilmesine de dikkat edilmiştir. Kitap içerisinde verilen karekod'lar aracılığı ile öğrencilerin bu içeriklere ulaşması hedeflenmiştir. Burada ayrıca izleme etkinliklerine de yer verilmiştir. Bunlar sınıf ortamında uygulanabileceği gibi öğrencinin sınıf dışında da istediği zaman telefonları aracılığıyla pratik yapmasına katkı sağlaması açısından önemlidir.

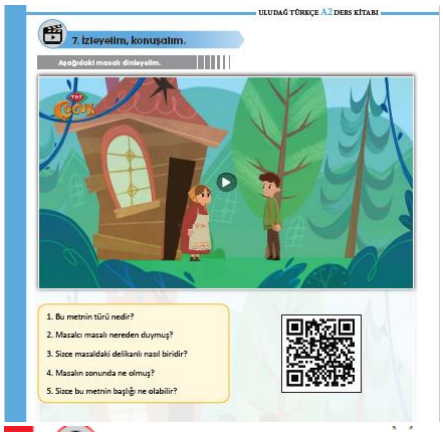

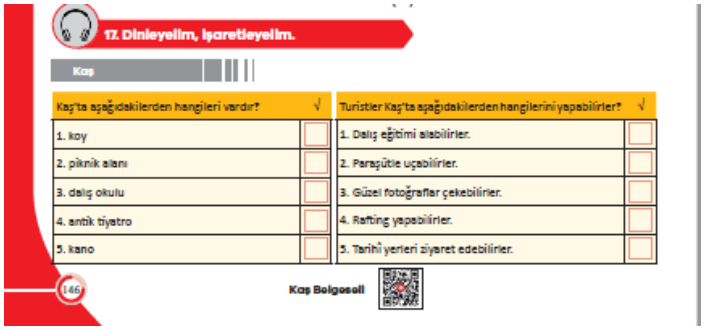

Kitapta, önem verilen bir diğer husus da sarmal ve tekrarlı bir yaklaşım benimsenmiş olmasıdır. Özellikle temel seviyede, öğrencilerin karşılaştıkları dil yapıları, sözcükler, cümle yapıları kendileri açısından iyice kavranmalı ve özümsenmelidir. Bu sebeple, bu yapıların ve sözcüklerin sıkça tekrar eden şekilde karşılarına çıkması hem bilişsel açıdan hem de duyuşsal açıdan önemsenmiştir. Yeni bir üniteye geçildiğinde hedef kelimeler öğretilmekle birlikte daha çok öğrencinin önceki ünitelerde öğrendiği sözcüklerin ve yapıların kullanılarak bir sonraki yapılara

ulaşılması yöntemi takip edilmiştir. Bu durum, izlenen bu yolun öğrenciler açısından kolaylaştırıcı, rahat ve motivasyon kazandırıcı olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Yazılı üretim, Uludağ Türkçe Öğretim Seti'nde öne çıkan alanlardan biridir. Temel seviyede öğrencilerin yapı, sözcük ve metin bilgisi yönünden yetersiz olduğu göz önüne alınarak yazma görevleri öğrencileri yönlendirici bilgiler verecek şekilde somutlaştırılmıştır. Ayrıca çerçeve metin esas alınarak çevrim içi formlara ve yazışmalara yönelik içerikler kurgulanmıştır.

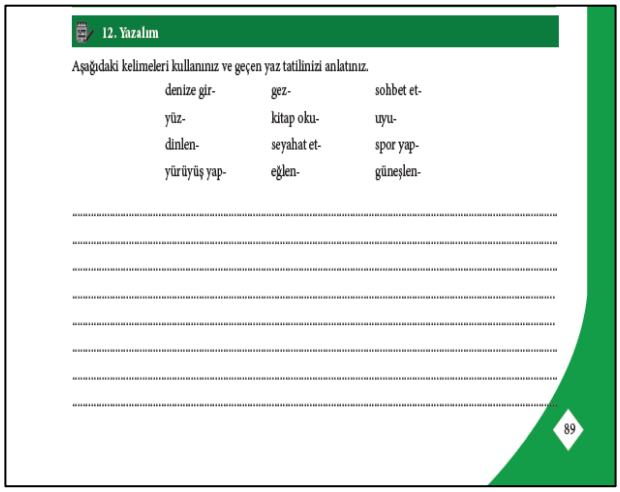

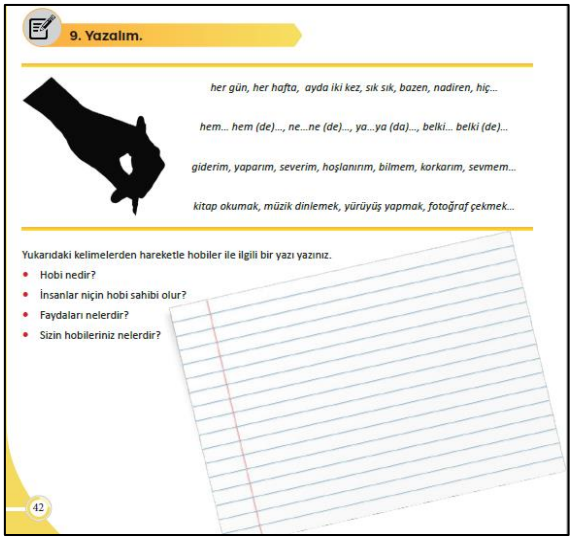

Kitabın İzlencesi Nedir ve Neye Göre Karar Verildi?

İzlencenin belirlenmesinde şunlar etkili olmuştur:

1. *ADOÇM ve MCTYOÖP*
2. *Alanyazın*
3. *Mevcut yayınlar*
4. *Öğrenci ihtiyaçları*
5. *Öğretici görüşleri ve tecrübeleri*

Uludağ Türkçe Öğretim Seti (Temel Seviye A1-A2) ders kitaplarının izlencesi ***kavramsal-işlevsel yaklaşım***a göre hazırlanmıştır. Akbulut ve Yaylı'ya (2015, s. 37) göre kavramsal-işlevsel izlenceler dili anlamanın ve iletişimin ön planda tutulduğu, öğretimin belirli temalar etrafında şekillendiği bir izlencedir.

Uludağ Türkçe A1 ve A2 Ders Kitabı izlencesi oluşturulurken şu adımlar izlenmiştir:

- İzlence çalışma gruplarının oluşturulması
- Ekiplerin görev dağılımı: ADOÇM inceleme ekibi, Maarif Vakfı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı (MCTYOÖP), mevcut Türkçe öğretim setlerini inceleme ekibi, alanyazın inceleme ekibi
- Ekiplerden elde edilen bilgiler ışığında izlence taslaklarının oluşturulması
- Taslak izlenceler üzerinden nihai izlence tablosunun belirlenmesi

Yukarıda izlenen adımlardan anlaşılacağı üzere ders kitaplarının izlencelerinin belirlenmesi oldukça uzun süren bir süreç olmuştur. Bir anlamda içerik planlaması diyebileceğimiz bu aşama içerik yazımı kadar uzun ve yorucu geçmiştir. Öncelikle ekipler oluşturulmuş, her ekip kendisine verilen görev doğrultusunda ilgili dil seviyesine dönük çerçeve metin kazanımlarını, alanyazını, mevcut ders kitaplarının izlencelerini incelemiştir. Sonraki aşamada yapılan toplantılar ile elde edilen veriler somutlaştırılarak taslak çerçevelere ulaşılmıştır. Son adımda da tüm yazar kadrosunun ve editörlerin katılımı ile tema, dil bilgisi yapısı, metin içeriklerinin neler olabileceği tartışılmış ve son hâli verilmiştir.

İzlence tablosunun belirlenmesinde öğreticilerimizin saha deneyimleri, görüşleri, sınıf ortamında eksikliğini gördüğü ve olması gerektiğini düşündüğü noktalar, öğrencilerden elde edilen görüşler (beklentiler) de etkili olmuştur.

Dil bilgisi Öğretimi Yaklaşımı ve İzlencesi Nedir?

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde tartışmalı konulardan biri dil bilgisi öğretimidir. Bu tartışmanın bir boyutu hangi yapının hangi seviyede öğretileceği iken diğer boyutu ise dil öğretim yaklaşımıdır. Bu konularda kurumlar ve yayınlar arasında birliktelik olmadığı görülmektedir. Bazı durumlarda da alanyazındaki veriler ile sahanın gerçeklerinin uyuşmaması da söz konusu olabilmektedir.

"Günümüzde dil öğretim ortamlarında dil bilgisinin ne kadar verilip verilmeyeceği hâlâ tartışılıyor olsa da dil bilgisi öğretimi olmayan bir dil öğretim sürecinden söz edilmesi olası görünmemektedir." (Fidan, 2016, s. 263). Günümüzde dil bilgisi öğretimi konusunda geleneksel yaklaşımların terk edildiği, daha ziyade yapılandırmacı, sezdirmeci, işlevsel, örtük, metin temelli, beceri temelli gibi farklı şekillerde ifade edilen yaklaşımların kullanıldığı görülmektedir. Modern yaklaşımların dil öğretimine önemli bir atılım getirdiği açıktır. Ancak, ne yazık ki, bazı yaklaşımların dil bilgisini geri plana attıkları da ortadadır. Başka bir ifade ile dil öğretimi ve yayın yapan kurumların bu konuyu bu şekilde yorumladığı düşünülebilir. Son zamanlarda ortaya çıkan anlayışa göre dil bilgisi öğretiminin önemi yeniden ortaya konmaktadır. Aydın (1996:7), 1990'lara doğru yabancı ya da ikinci dil öğretiminde dil bilgisinin tekrar önem kazandığını ifade

etmektedir. Dil bilgisi kurallarının iyice kavranmadan iletişim kurulamayacağı da bir gerçektir. Dolayısıyla dil bilgisini nasıl öğreteceğimiz tartışmanın ana sorusu olmalıdır.

Dil bilgisi öğretimi yapılırken alanyazına ek olarak öğrenci ihtiyaçları ve öğretici görüşlerine de önem verilmelidir. Türkçeyi öğrenenler içerisinde farklı yaş grubu ve ülkelerden öğrenciler olduğundan ders kitaplarında bu öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak kapsayıcı bir yol izlenmesi daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Fidan (2016), ders kitaplarının içeriklerinin dil bilgisi konuları açısından betimlenmesi ve karşılaştırılması; bu içeriklerin öğrenme ve öğretmeyi nasıl etkilediğinin görülebilmesi için öğretmen ve öğrenici görüşlerini değerlendirdiği çalışmasında öğretmenlerden şu sonuçları elde etmiştir:

Öğretmenlere Göre Dil bilgisi Açısından Yetersiz Olma Nedenleri

Nedenler	**%**
Yetersiz ve/veya yanlış örnek tümcelerin/etkinliklerin olması	28,57
Dil bilgisi konularının anlatımındaki yetersizliklerin, eksikliklerin ve yanlışlıkların olması	25,71
Konular arası geçişlerdeki sıkıntılar olması	17,14
Yöntem kaynaklı sorunlar (iletişimsel yöntem nedeniyle dil bilgisine daha az önem verilmesi, dil becerisi etkinliklerinin işe-dayalı ve/veya etkileşimsel olmaması)	8,57
Seçilen metinlerin dil bilgisini destekler nitelikte olmaması	5,71
Kitapta dil bilgisi konularına yer verilmiyor olması	2,86
Öğrenicinin tek başına çalışabileceği bir kitap olmaması	2,86
İşlenen dil bilgisi konusunun farklı işlevlerinin anlatılmaması	2,86
Dil bilgisinin çok yoğun olması	2,86
İngilizce açıklamalar	2,86
TOPLAM	**100**

Fidan (2016, s. 268)

Karagöl ve Kurt (2021), ders kitabı yazarlarının yabancı dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin görüşlerini inceledikleri çalışmasında şu verileri aktarmaktadır:

Ders Kitabı Yazarlarının Dil Bilgisi Öğretimi Hakkındaki Görüşleri

No	**Dil Bilgisi**	**Yazarlar**	**f**	**%**
1	Doğrudan dil bilgisi öğretimi yapılmalıdır.	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 13	10	%76,92
2	Dil bilgisi öğretimi metin ve becerilerden bağımsız olarak yapılmamalıdır.	1, 2, 3, 4, 6, 10, 11, 13	8	%61,53
3	Öğrenciler dil bilgisi kurallarını görünce motive olmaktadır.	3, 6, 9, 10, 12	5	%38,46
4	İşlevsel dil bilgisi öğretimi yapılmalıdır.	10	1	%7,69

Karagöl ve Kurt (2021, s. 195)

Elde edilen verilerden anlaşıldığına göre Türkçenin yabancı dil öğretiminde dil bilgisi öğretiminin mevcut kaynaklarda yetersiz olduğu, kitapların dil bilgisi konularına yer vermemesi, öğrencilerin tek başına öğrenmesine olanak tanımaması, konuların farklı işlevlerinin anlatılmaması gibi sonuçlar dikkate değerdir. Ayrıca dil bilgisi kurallarının metin ve becerilerle ilişkilendirilmesi, motivasyon kaynağı olması da başka bir sonuçtur. Bu bağlamda, dil bilgisi öğretimini önemsememiz ve öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulunduracak bir şekilde vermemiz gerektiğini ifade edebiliriz.

"Tüm bu gelişmelerle birlikte bugün varılan nokta yabancı dil öğretiminde ne türden bir model ya da yöntem benimsenirse benimsensin öğretim izlencelerinde dil bilgisi öğretiminden tamamen vazgeçilemeyeceği ve dilin, özellikle yabancı dilin konuşulduğu ülkenin dışında bir ülkede öğretildiği durumlarda dil bilgisi kurallarına odaklanmanın dili öğrenmek için gerekli olduğudur" (Cem, 2005, s. 9).

Ayşen Cem (2005), Larsen-Freeman'ın (2001) sistemleştirdiği **biçim-anlam-kullanım üçlüsü**ne yönelik yaptığı bir uygulama önerisinde "*Dil kullanımına odaklanma dilin iletişimsel yönünü ön plana çıkarmış ve yapıya odaklı alıştırmaların yerini kavramlara ve işlevlere odaklı, genelde, yapı ve biçim bilgisinin fazla açıklanmadığı ve öğrencilerin doğrudan iletişimsel etkinliklere yönlendirildiği dersler aldığını*" belirterek iletişimsel boyutun dilde doğru yapılar kullanmanın önüne geçtiğini ve bu sebeple "*yanlış öğrenilen yapıların öğrenicide 'fosilleşmesi' olgusunu göz ardı ettiğini, ayrıca öğrenicinin öğrendiği dilde yüz yüze geldiği karmaşık yapılarla baş etmesini güçleştirdiğini*" savunmaktadır (Cem, 2005: 8).

Şekil 2 - -DIr ekinin üç boyutu

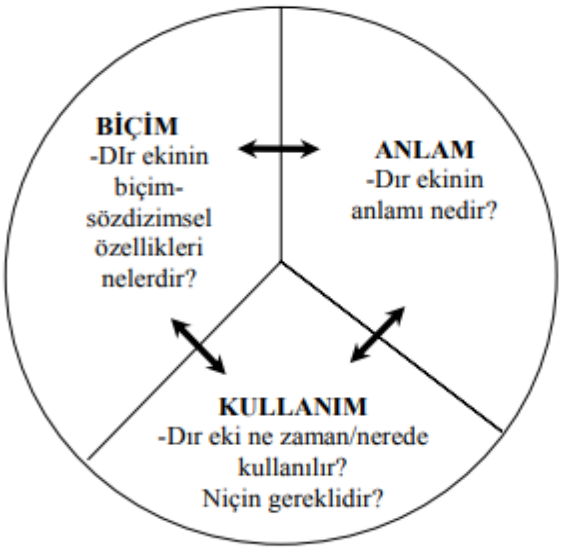

Cem (2005, s. 12)

Bu eksende, Uludağ Türkçe Öğretim Seti (Temel Seviye A1-A2) ders kitaplarında da dil bilgisi yapıları açık, somut, kapsayıcı bir yaklaşımla verilmeye çalışılmıştır. Dil yapılarının **biçim-anlam-kullanım** özelliklerinin bir arada verilmesi yaklaşımı benimsenmiştir. Bu yolla dil bilgisel yapıların hem biçimsel yapısı, hem anlamları hem de iletişimsel olarak kullanım alanlarına dair bir öğretim hedeflenmiştir.

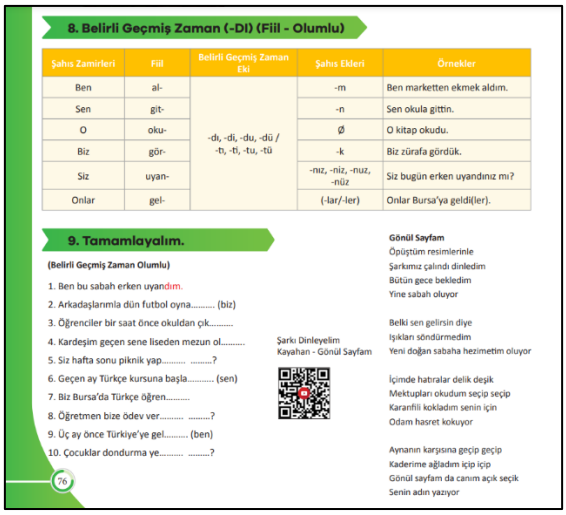

8. Belirli Geçmiş Zaman (-DI) (Fiil - Olumlu)

Şahıs Zamirleri	Fiil	Belirli Geçmiş Zaman Eki	Şahıs Ekleri	Örnekler
Ben	al-	-dı, -di, -du, -dü / -tı, -ti, -tu, -tü	-m	Ben marketten ekmek aldım.
Sen	git-		-n	Sen okula gittin.
O	oku-		Ø	O kitap okudu.
Biz	gör-		-k	Biz zürafa gördük.
Siz	uyan-		-nız, -niz, -nuz, -nüz	Siz bugün erken uyandınız mı?
Onlar	gel-		(-lar/-ler)	Onlar Bursa'ya geldi(ler).

9. Tamamlayalım.

(Belirli Geçmiş Zaman Olumlu)

1. Ben bu sabah erken uyandım.
2. Arkadaşlarımla dün futbol oyna..... (biz)
3. Öğrenciler bir saat önce okuldan çık.....
4. Kardeşim geçen sene liseden mezun ol.....
5. Siz hafta sonu piknik yap..... .....?
6. Geçen ay Türkçe kursuna başla..... (sen)
7. Biz Bursa'da Türkçe öğren.....
8. Öğretmen bize ödev ver..... .....?
9. Üç ay önce Türkiye'ye gel..... (ben)
10. Çocuklar dondurma ye..... .....?

Şarkı Dinleyelim
Kayahan - Gönül Sayfam

Gönül Sayfam
Öpüştüm resimlerinle
Şarkımız çalındı dinledim
Bütün gece bekledim
Yine sabah oluyor

Belki sen gelirsin diye
Işıkları söndürmedim
Yeni doğan sabaha hezimetim oluyor

İçimde hatıralar delik deşik
Mektupları okudum seçip seçip
Karanfili kokladım senin için
Odam hasret kokuyor

Aynanın karşısına geçip geçip
Kaderime ağladım içip içip
Gönül sayfam da canım açık seçik
Senin adın yazıyor

76

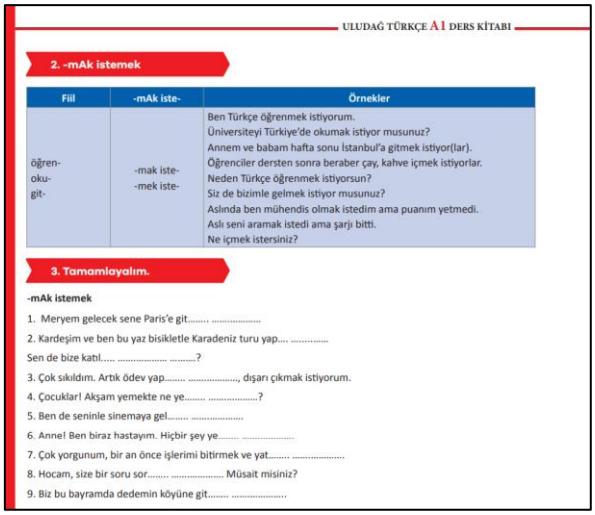

2. -mAk istemek

Fiil	-mAk iste-	Örnekler
öğren- oku- git-	-mak iste- -mek iste-	Ben Türkçe öğrenmek istiyorum. Üniversiteyi Türkiye'de okumak istiyor musunuz? Annem ve babam hafta sonu İstanbul'a gitmek istiyor(lar). Öğrenciler dersten sonra beraber çay, kahve içmek istiyorlar. Neden Türkçe öğrenmek istiyorsun? Siz de bizimle gelmek istiyor musunuz? Aslında ben mühendis olmak istedim ama puanım yetmedi. Aslı seni aramak istedi ama şarjı bitti. Ne içmek istersiniz?

3. Tamamlayalım.

-mAk istemek

1. Meryem gelecek sene Paris'e git..... .....
2. Kardeşim ve ben bu yaz bisikletle Karadeniz turu yap.... .....
Sen de bize katıl..... ....?
3. Çok sıkıldım. Artık ödev yap..... ....., dışarı çıkmak istiyorum.
4. Çocuklar! Akşam yemekte ne ye..... .....?
5. Ben de seninle sinemaya gel..... .....
6. Anne! Ben biraz hastayım. Hiçbir şey ye..... .....
7. Çok yorgunum, bir an önce işlerimi bitirmek ve yat..... .....
8. Hocam, size bir soru sor..... ..... Müsait misiniz?
9. Biz bu bayramda dedemin köyüne git..... .....

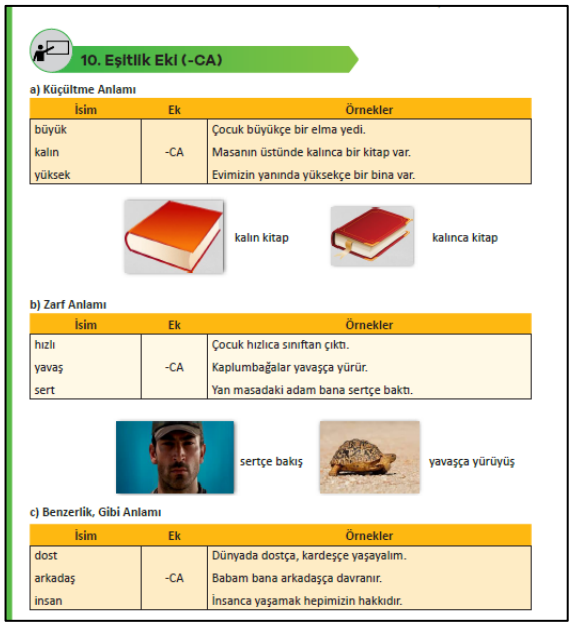

10. Eşitlik Eki (-CA)

a) Küçültme Anlamı

İsim	Ek	Örnekler
büyük	-CA	Çocuk büyükçe bir elma yedi.
kalın		Masanın üstünde kalınca bir kitap var.
yüksek		Evimizin yanında yüksekçe bir bina var.

kalın kitap kalınca kitap

b) Zarf Anlamı

İsim	Ek	Örnekler
hızlı	-CA	Çocuk hızlıca sınıftan çıktı.
yavaş		Kaplumbağalar yavaşça yürür.
sert		Yan masadaki adam bana sertçe baktı.

sertçe bakış yavaşça yürüyüş

c) Benzerlik, Gibi Anlamı

İsim	Ek	Örnekler
dost	-CA	Dünyada dostça, kardeşçe yaşayalım.
arkadaş		Babam bana arkadaşça davranır.
insan		İnsanca yaşamak hepimizin hakkıdır.

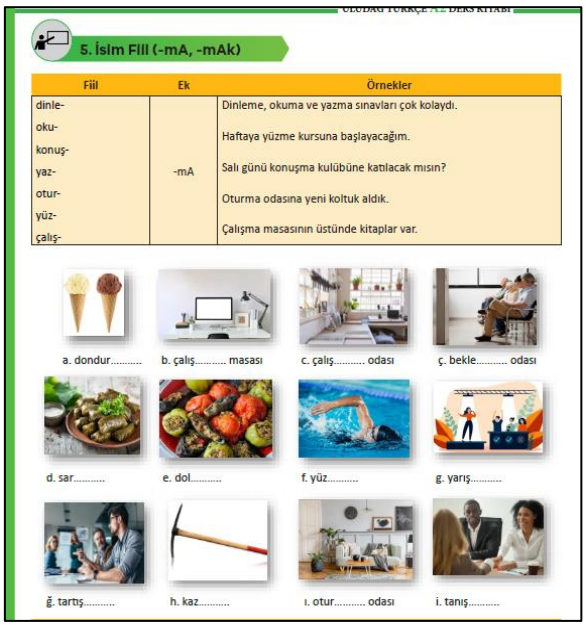

5. İsim Fiil (-mA, -mAk)

Fiil	Ek	Örnekler
dinle-	-mA	Dinleme, okuma ve yazma sınavları çok kolaydı.
oku-		Haftaya yüzme kursuna başlayacağım.
konuş-		Salı günü konuşma kulübüne katılacak mısın?
yaz-		Oturma odasına yeni koltuk aldık.
otur-		Çalışma masasının üstünde kitaplar var.
yüz-		
çalış-		

a. dondur..... b. çalış..... masası c. çalış..... odası ç. bekle..... odası

d. sar..... e. dol..... f. yüz..... g. yarış.....

ğ. tartış..... h. kaz..... ı. otur..... odası i. tanış.....

Hazırlık ve Yazım Aşamaları Nelerdir?

Yazım Öncesi

Yazım öncesi aşaması şu şekildedir:

Yazar kadrosunun belirlenmesi

Çalışma planının belirlenmesi

İhtiyaçların belirlenmesi

Çalışma takviminin belirlenmesi

Ekiplerin belirlenmesi

Alanyazın taraması

Çerçeve programların incelenmesi (ADOÇM ve MCTYOÖP)

İzlence, tema, alt tema ve dil bilgisi yapılarına karar verilmesi

Yönergenin hazırlanması

Ders kitabı hazırlama sürecinde yazım öncesi çok önemli bir aşama olarak geçmektedir. Kitabın öğrencilerin önüne gelene kadar geçen sürede en belirleyici aşaması olduğu söylenebilir. Yazım öncesi aşamasında öncelikle yazarlar tarafından ayrıntılı olarak alanyazın taraması yapılmıştır. Hâlihazırda kullanılan kitaplar incelenmiş, o kitaplar hakkında yazılan makale ve tezler okunmuştur. Her hafta belirli sayılarda yapılan toplantılar ile bilgi alışverişi yapılmış ve kitabın ünite sayısı, ünitelerin bölüm sayısı, bölümlerin ve ünitelerin temaları, temalar ile birlikte işlenecek dil bilgisi konuları kararlaştırılmıştır. Daha sonra yazarlar ders kitabı ve çalışma kitabı yazımı için ekipler hâlinde görevlendirilmiştir.

Yazım Aşaması

Bu aşama belirlenen ekiplere yönergelerin iletilmesi ile başlayan ünite içeriklerinin oluşturulması aşamasıdır. İçerisinde tema-alt tema-içerik-öğrenme alanı-dil bilgisi yapıları-söz varlığı tablosu, kitaba esas olan dil öğretim yaklaşımı, ADOÇM kazanımları, yazım kuralları ve dikkat edilecek hususların yer aldığı yönerge doğrultusunda ekipler ünite yazımına başlamıştır. Bu aşamada her bir ekibe sorumlu bir editör atanmış olup bu editör süreç boyunca hem yazımda bizzat görev almış hem de süreci yönetmiş, koordinasyonu sağlamıştır. Yazım aşaması bittiğinde veriyi tek elde toplayıp kontrol sürecine geçmiştir.

Yazım Sonrası (kontrol)

Sorumlu editör hazırlanan üniteleri toplayıp bir araya getirmiş ve ön kontrol sürecini yürütmüştür. Tespit ettiği ilk durumları ünite yazarları ile tartışmış, gerekli gördüğünde güncelleme, düzeltme istemiştir.

Sorumlu editörün kontrolü sonrasında tek dosya hâline getirilen her bir ünite editör kurulu tarafından tekrar ele alınmış, detaylı bir incelemeye tâbi tutulmuştur. Bu süreç haftada 3 defa olmak üzere ortalama (bir kitap için) 2 ay sürmüştür. Editörler düzeltme aşamasında ünite tasarımı, dil yapılarının gösterim şekli, dil öğretim alanlarının (alımlama, üretim, etkileşim) düzeni, ünite görsel tasarımı gibi konulara da bu aşamada son şeklini vermişlerdir. Eksik görülen içerikler bazı durumlarda editörlerce düzeltilmiş, bazı durumlarda da yazardan yeni bir içerik beklenmiştir.

Pilot Uygulama

Yapılan düzenlemeler çerçevesinde Bursa Uludağ Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde iki sınıf üzerinde; biri kitap yazım sürecinde yer alan öğretici, diğeri kitap yazım sürecinde yer almayan öğretici tarafından pilot uygulama yapılmıştır. Öğreticiler gördükleri aksaklıkları raporlar hâlinde editör kuruluna iletmişlerdir.

Yeniden Düzenleme

Yapılan pilot uygulamada kitabın işlevselliği kontrol edilmiş ve sınıf içinde aksaklıklara yol açan bölümleri tespit edilerek yeniden düzenlenmiştir.

Baskı Aşaması

Yapılan düzeltmeler neticesinde kitabın baskı süreci başlatılmıştır. Bu süreçte grafiker ile birlikte kitaplara son şekilleri verilerek bastırılmıştır.

Karşılaşılan Güçlükler ve Tavsiyeler

Karşılaşılan güçlükler:

- Sınıf içi tecrübenin yayına aktarılmasında yaşanan aksaklıklar
- Ders kitabı tasarımı kurgulamada yaşanan aksaklıklar
- Bilgisayar kullanımı becerisinde yetersizlikler
- Program okuryazarlığı konusunda yetersizlikler
- Yazarların yeterliklerinin farklı düzeylerde olması
- Yazarların motivasyon eksikliği
- Görsel temini sorunu
- Kitap basımı konusunda kurumların yönetmeliklerinden kaynaklanan aksaklıklar
- Grafikerlerin ders kitabı hazırlama tecrübesinin yetersizliği
- Grafikerin iş yoğunluğu
- Yayınevinin çalışma takvimini aksatması
- Baskı kalitesi ve maliyeti

Kitap yazım sürecine geçmeden önce mutlaka alan hakkında en son bilgilere sahip olunmalıdır. Gelişen teknoloji ile birlikte her alanda olduğu gibi dil eğitimi alanında da sürekli bir yenilenme ve gelişme mevcuttur. Ders kitaplarının güncel olma özelliği sebebiyle gelişmelere mutlaka hâkim olunmalıdır. Yazım öncesi süreçte literatür taraması çok iyi yapılmalıdır. Ayrıca yazıma geçmeden önce üniteler, ünite alt başlıkları, temalar, dil bilgisi konuları, kitabın yaklaşımı mutlaka kararlaştırılmalıdır. Bunlarla beraber yazı biçimi, boyutu, yönergelerin biçimi vb. gibi konular da atlanmamalıdır. Bunlar yazılan kitabın daha ilk yazım aşamasında bir bütünlüğe kavuşmasında çok etkili olan konulardır.

Baskı sürecinde mümkünse daha önce bu alanda bir ders kitabı hazırlama tecrübesine sahip yayınevi ile çalışılmalıdır. Ancak böyle bir durum mümkün değilse yayınevinin grafikeri ile yazarlardan ya da editörlerden bir kişinin her sayfa için ortak çalışması gerekmektedir. Ayrıca dil öğretiminde görsellerin önemi göz önünde bulundurulduğunda seçilen görseller ve bu görsellerin sayfalara yerleştirilmesi çok dikkat ve bilgi gerektiren bir iştir. Bu konularda mutlaka yazar ve

grafiker birlikte karar vermelidir. Yazarın ilgili görseli kullanmadaki amacı grafikere tam olarak anlatılmalıdır.

Sonuç ve Tartışma

Geliştirilen modern ders araç-gereçlerine rağmen ders kitapları öğrenci ve öğretmenlerin temel başvuru kaynağıdır (Kolaç, 2003, s. 137), Ayrıca tecrübesiz öğreticiler için bir öğretmen eğitici rolüne sahiptir (Richards, 2001, s. 1). Öğrenciler açısından da ders kitapları hedef dili tanıma, yapılarını görme, kültürel ögeleriyle tanışma, dilin zorluğu/kolaylığı hakkında öngörüde bulunma, dilin iletişimsel anlamda kullanımını öğrenme gibi birçok fonksiyon taşımaktadır. Bu sebeple, üniversiteler, dil öğretimi yapan resmî ve özel kurumlar sürekli olarak materyal geliştirme çabası içinde olmalı ve mevcut kaynaklarını gelişmeler ışığında güncellemelidir. Diğer taraftan, dil öğretim kaynaklarının çeşitlenmesi de hem öğrenciler hem de öğreticiler açısından büyük bir kazanımdır. Bu kapsamda, Bursa Uludağ Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (ULUTÖMER) öğretim elemanlarında hazırlanan bu yayının alana katkı sunacağı umulmaktadır.

Ders kitabı hazırlamak oldukça uzun ve yorucu bir süreçtir. Uludağ Türkçe Öğretim Seti (A1-A2) ders ve çalışma kitabı hazırlık aşamalarının açıklandığı bu çalışmada, hangi adımların izlendiği, ne gibi zorluklarla karşılaşıldığı ve bunlara nasıl çözümler üretildiği aktarılarak ders kitabı hazırlamak isteyenlere somut veriler verilmiştir.

Dil öğretim kitabı hazırlama işinin hem akademik bilgi hem saha bilgisi hem de yayın yapma konusunda teknik bilgi gerektirdiği anlaşılmıştır. Bu anlamda, yayın yapmak isteyen kurumların bu üçlü sacayağını iyi kurmaları gerektiği anlaşılmıştır. Bu anlamda, akademisyen, öğretmen ve tasarımcıların iyi bir koordinasyon içinde çalışmaları gerektiği ortaya çıkmıştır.

Öneriler:

1. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için hazırlanan kaynaklar sürekli güncellemeye tâbi tutulmalıdır.

2. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için kaynakların çeşitlendirilmesi sağlanmalıdır.

3. Kurumlar, saha tecrübesi olan öğreticilerini yayın yapmaya teşvik etmeli ve desteklemelidir.

4. Ders kitapları belli bir yaklaşım ve yönteme kurgulanmalıdır.

5. Ders kitabı yazarları zorlandıkları noktalarda desteklenmeli, motivasyonun düşmemesi adına önlemler alınmalıdır.

6. Hazırlanan yayınların ne şekilde basılacağı, yayınevi, yayın hakları vb. teknik konular en baştan belirlenmeli, buna yönelik kurumların yönetmelikleri incelenmelidir.

Kaynakça

Akbulut, S. & Yaylı, D. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi A1-A2 düzeyi ders kitapları üzerine bir izlence çalışması. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *9*(2), 35-46.

Aydın, Ö. (1996). *Yabancı dil olarak Türkçe dil bilgisi öğretimi: Üretken dönüşümlü dil bilgisi kuramının kısa bir tanıtımı*. Ankara (Yayınevi belirtilmemiş).

Cem, A. (2005). Dil bilgisi öğretiminde biçim-anlam-kullanım üçlüsü: ders malzemesi hazırlama ve uygulama önerisi. *Dil Dergisi*, (128), 7-27. DOI: https://doi.org/10.1501/Dilder_0000000032.

Council of Europe (2020), Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, Assessment–Companion Volume, Council of Europe Publishing, Strasbourg, www.coe.int/lang-cefr

Çakmak, C. (2014). Yabancılara Türkçe öğretiminin tarihçesine genel bir bakış denemesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *4*(2), 167-182.

Er, O, Biçer, N. ve Bozkırlı, K. Ç. (2012). Yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların ilgili alan yazını ışığında değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, *1*(2), 51-69.

Fidan, D. (2016). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ders kitaplarındaki dil bilgisi konuları ve öğretmen-öğrenici görüşleri. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 11/14 Summer 2016, p. 257-276. DOI: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9826.

Karagöl, E. & Kurt, B. (2021). Ders kitabı yazarlarının görüşlerine göre yabancı dil olarak Türkçe öğretimi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, *16*(Özel Sayı), 184-209. https://doi.org/10.35675/befdergi.850653

Kılıç, A. ve S. Seven (2011). *Konu alanı ders kitabı incelemesi*. Ankara: Pegem A. Yayınları.

Kolaç, E. (2003). İlköğretim dördüncü sınıf Türkçe ders kitaplarının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 17*(1): 105-137.

Richards, J. C. (2001). The role of textbooks in a language program. Retrieved November, *12*(2), 1-6.

Tertemiz N., L. Ercan ve Y. Kayabaşı (2011). *Ders kitabı ve eğitimdeki önemi*. L. Küçükahmet. (Editör) (3. Baskı) Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

TYDÖP (2019). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretim programı*. İstanbul: TMV Yayınları.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri [qualitative research methods in the social sciences]*. Ankara: Seçkin Yayınevi.